

N:o 91.

Ank. till Riksd. kansli den 3 maj 1898, kl. 3 e. m..

Utlåtande, i anledning af väckt motion i fråga om ändrade bestämmelser rörande soldatkontrakt vid indelta armén.

(I. A.)

Under hänvisande till en i samma ämne vid 1897 års riksdag framlagd motion har herr *J. A. Sjö* i en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling öfverlemnad motion (n:o 114) föreslagit, att Riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke Kongl. Maj:ts kungörelse af den 2 december 1892 angående ändring i gällande bestämmelser beträffande soldatkontrakten vid indelta armén måtte få den ändrade lydelse, att rote- och rusthållare äfven i de landskap, der sådant nu ej vore medgifvet, måtte vara oförhindrade att mot ersättning i legan, hemkallet eller den kontanta lönen till soldat upplåta allenast torp med kåltäppa eller planteringsland eller ock till soldat utgifva allenast kontant lega och lön.

I den af motionären åberopade motionen vid 1897 års riksdag i detta ämne anföres hufvudsakligen, att på grund af medgifvandet i ofvannämnda kungörelse den 2 december 1892, att rote- och rusthållare må under visst

förbehåll till soldaten utgifva allenast kontant lega och lön, flere rote- och rusthållare till sina knektar försålt knektetorpen för evärdlig tid, genom hvilket tillvägagående knekten vunne den fördelen, att han redan vid unga år finge en sjelfegande torfva att bruka och bebo så väl under tjenstetiden som efter afskedet, och sålunda komme att främjas det under senare åren allt mera uppmärksammade sträfvandet att söka bereda tillfälle för mindre bemedlade att skaffa sig egna hem. Lagfart hade emellertid blifvit nekad å sådana köp, och i allt fall qvarstode den möjlighet, att rote- och rusthållaren kunde tvingas att förse knekten med torp och ett stycke jord. För förslaget talade äfven, att, derest knektetorpen komme att såsom aflöningsförmåner upphöra, en icke obetydlig besparing skulle för statsverket uppstå genom att alla kostnader för syner och ekonomiska besigtningar skulle bortfalla.

Om än, på sätt utskottet i utlåtande n:o 90 visat, hinder numera icke lärer möta mot att soldattorp af rote- eller rusthållare försäljes och mot lagfarts erhållande å sådant köp, samt följaktligen de skäl för bifall till ifrågavarande förslag, som hemtats från svårigheter i berörda hänseende, numera sakna giltighet, qvarstår dock den olägenhet för rote- och rusthållare, som förefinnes i hans eventuella skyldighet att tillhandahålla soldaten torp; och då den derigenom soldaten beredda förmånen måste anses vara af ringa betydelse samt den honom i detta afseende tillförsäkrade rätt i allmänhet icke torde komma att af honom göras gällande utom i de fall, då soldat genom hot om densammas utkräfvande vill söka tilltvinga sig fördelar, finner utskottet denna rote- och rusthållare enligt ofvannämnda kungörelse åliggande skyldighet att efter påfordran förse soldat med torp böra upphöra, helst häri icke kan skönjas någon nytta för armén i militäriskt afseende.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen med bifall till herr Sjös förevarande motion måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse af den 2 december 1892 angående ändring i gällande bestämmelser beträffande soldatkontrakten vid indelta armén må få den ändrade lydelse, att rote- och rusthållare äfven i de landskap, der sådant nu ej är medgifvet, må vara oförhindrade att mot ersättning i legan, hem-

kallet eller den kontanta lönen till soldat upplåta allenast torp med kåltäppa eller planteringsland eller ock till soldat utgifva allenast kontant lega och lön.

Stockholm den 3 maj 1898.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation:

af herrar *Chr. Lundeborg*, friherre *F. W. von Otter*, *J. Wiik*, *K. Bohnstedt*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *P. Klingspor*, *F. E. Pettersson*, *E. Fränckel*, *T. Nyström*, *C. G. S. Ehrenborg*, *J. Berlin* och *L. Grundberg*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Sedan, på sätt utskottet i utlåtande n:o 90 visat, hinder numera icke lärer möta mot att soldattorp af rote- eller rusthållare försäljes, och mot lagfarts erhållande å sådant köp, torde hvad till stöd för förslaget anförts i fråga om svårighet för soldaten att förvärfva eganderätt till torpet icke förtjena afseende, utan synes fastmer möjligheten till en sådan transaktion göra den af motionären föreslagna förändringen i ofvannämnda kungörelse än mer obehöflig. I allt fall synes, enligt hvad nästlidet års statsutskott vid behandling af den då väckta motionen i detta ämne anförde, någon större erfarenhet angående verkningarna af de genom berörda kungörelse stadgade förändringar uti ifrågavarande förhållanden böra afvaktas, innan ytterligare ändringar deruti beslutas; och anser sig utskottet följaktligen icke böra tillstyrka Riksdagen att hos Kongl. Maj:t göra någon framställning i ämnet, utan hemställer,

att herr Sjö's förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

Herr *G. D. R. Tornerhjelm* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i förestående ärendes slutbehandling inom utskottet.